

Handläggare
Anna Palén
Telefon: 08 508 15 029

Till
Skarpnäcks stadsdelsnämnd
2022-09-01

Remiss av Motion om att Stockholm stad ska ingå i Kompotten

Svar på remiss från kommunstyrelsen i Stockholms kommun dnr KS 2022/313.

Förvaltningens förslag till beslut

Skarpnäcks stadsdelsnämnd beslutar att detta tjänsteutlåtande överlämnas som svar på remissen.

Sammanfattning

Remiss från kommunstyrelsen inkom till förvaltningen om att yttra sig om motion om att ingå i Kompotten. Motionen är skriven av Anna Rantala Bonnier och Lisa Palm (Fi). Anna Rantala Bonnier och Lisa Palm (Fi) skriver att Stockholms stad sedan länge har svårt att tillgodose behovet av bostäder för personer som tvingas fly sina hem för att undkomma mäns våld mot kvinnor, våld i nära relation och hedersrelaterat våld och förtryck. Enligt motionen är det för den som inte kan bo kvar i staden svårt att få tag på bostad på annan ort. I motionen föreslås att Stockholms stad begär att få ingå i kommunsamverkan Kompotten.

Samordningen av Kompotten sker sedan 2021 via Västerås stad och innebär att kommunerna som ingår i samverkan åtar sig att ta emot allvarliga hotärenden. Det gäller både partnervåld och hedersrelaterat våld och individerna ska vara myndiga.

Förvaltningens arbete utgår från att våldsutsatta har rätt till stöd och hjälp för att kunna leva ett liv fritt från våld och kunna lämna en relation med den våldsutövande. Ett varaktigt boende är en viktig del i att stabilisera och bygga upp ett självständigt liv.

Stadsdelsförvaltningen är av uppfattningen att Kompotten skulle kunna vara en av flera alternativa vägar för att hitta varaktiga boendelösningar för våldsutsatta men att det finns anledning att ytterligare se över förutsättningarna att få ingå i kommunsamverkan Kompotten.

Bakgrund

Kommunstyrelsen har överlämnat en remiss till Skarpnäcks stadsdelsnämnd gällande motion om att Stockholm stad ska ingå i Kompotten.

Motionen är skriven av Anna Rantala Bonnier och Lisa Palm från Feministiskt initiativ. Av motionen framgår det att Stockholm stad sedan länge haft svårt att tillgodose behovet av bostäder för personer som tvingas fly sina hem för att undkomma mäns våld mot kvinnor, våld i nära relation och hedersrelaterat våld och förtryck.

Förslaget som lyfts fram är att Stockholm, likt andra kommuner ska gå med Kompotten i syfte att ytterligare stärka möjligheten för våldsutsatta kvinnor och barn att få en bostad efter att de flytt från våld.

Övriga remissinsatser är Stadsledningskontoret, Fastighetsnämnden, Socialnämnden, Spånga-Tensta stadsdelsnämnd, Södermalms stadsdelsnämnd, ROKS samt Unizon.

Yttrandet ska vara kommunstyrelsen tillhanda senast den 14 september 2022.

Ärendet

Kompotten

Kommunsamverkan Kompotten grundades år 2008 utifrån behovet av samverkan mellan kommuner för att bistå våldsutsatta individer som behöver byta bostadsort. Kompotten ska endast användas i allvarliga fall och gäller både partnervåld och hedersrelaterat våld, och individerna ska vara myndiga.

Under åren har Kompotten kommit att ökat i antalet medverkande kommuner. Samtliga medverkande kommuner ska behandla varje ärende som kommunen åtagit sig som om personen redan vore kommuninnevånare. I och med sitt inträde i Kompotten åtar sig kommunen även att följa de riktlinjer som läggs fram i ett framtaget samverkansdokument.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom avdelningen för individ och familjestöd. Ärendet har behandlats i förvaltningsgruppen och pensionärsrådet 2022-08-25.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Förvaltningens arbete utgår från att våldsutsatta har rätt till stöd och hjälp för att kunna leva ett liv fritt från våld och kunna lämna en relation med den våldsutövande. Ett varaktigt boende är en viktig del i att stabilisera och bygga upp ett självständigt liv. De flesta

våldsutsatta vill så snart det är möjligt komma till ett ordnat liv med en stabil boendelösning, studier eller arbete. Målgruppen har ofta en hög motivation och erfarenheten från förvaltningens relationsvårdsteam är att när den våldsutsatta får stöd och hjälp blir behovet av stöd från socialtjänsten kortvarigt.

Kompotten är ett nationellt kommunalt nätverk som initierades 2008 och tidigare samordnades av Nationella kompetensteamet mot hedersrelaterat våld och förtryck vid Länsstyrelsen Östergötland. Under 2021 lämnades samordningen över till Västerås stad som årligen söker statsbidrag för uppdraget till och med 2024.

Enligt Länsstyrelsen Östergötland bestod nätverket av ett sextiototal kommuner när arbetet fortfarande samordnades av dem. Kommunerna samarbetade för att underlätta för våldsutsatta myndiga att få stöd med att bosätta sig på annan ort än hemorten. Länsstyrelsen Östergötland hänvisar till Västerås stad som tog över samordningsansvaret hösten 2021.

Stockholms stad är den största kommunen i Sverige. Utifrån anonymitetsaspekter för den våldsutsatta är det en fördel och boendesituationen kan för flertalet lösas inom staden även om det finns ett behov av att byta stadsdel. Det finns även många gånger befintliga nätverk att överväga. Ibland kan den enskilda behöva byta bostadskommun helt. Kompotten är i sammanhanget en aktör för att hitta bostadslösningar för våldsutsatta. Med Kompotten kommer upparbetade riktlinjer och rutiner, den enskilde ska tas emot som om den redan var kommuninvånare. Kompotten kan därmed i vissa fall troligen öka möjligheterna att hitta långsiktiga, stabila boendelösningar för dem som på grund av hotbilden inte kan bo kvar i staden.

Arbetet med våldsutsatta inom stadsdelsförvaltningen

När en våldsutsatt individ vänder sig till förvaltningen med ett behov av skydd ges skyddat boende. Förvaltningens erfarenhet är att den långsiktiga planeringen vad gäller bostad är den som kan vara svår medan omhändertagande av akut skydd inte är det i den omfattningen. Under placeringen på det skyddade boendet görs risk och skyddsbedömning, utredning och bedömning för bland annat hur den enskilda ska bo efter placeringstiden. Inte sällan handlar det i första steget om tillfälliga boendelösningar, särskilt då hotbilden är så pass allvarlig att återvändande till sitt tidigare boende inte är aktuellt. Detta i sig kan innebära en återfallsrisk för den enskilde att gå tillbaka till våldsutövaren.

Våldsutsattas situation på bostadsmarknaden

Personer som utsätts för våld kan behöva hjälp med bostad dels för att kunna lämna den relation där de utsätts för våld eller för att de på grund av hotbilden behöver flytta till en för våldsutövaren okänd adress även om de inte bor ihop med våldsutövaren.

Idag kan en person som är våldsutsatt ansöka om förtur hos bostadsförmedlingen. Enligt bostadsförmedlingens riktlinjer så kan den som har ytterst trängande omständigheter ansöka om förtur. Med ytterst trängande omständigheter avses hot om eller risk för allvarlig skada av fysisk eller psykisk natur. I avvaktan på att en förtur till bostadsförmedlingen behandlas kan exempelvis SHIS mellanboende nyttjas. Under 2021 arbetade socialnämnden och bostadsförmedlingen med uppdraget att säkerställa att personer som är utsatta för våld i nära relation och har rätt till förtur också får det. Statistik visade att en större andel våldsutsatta som ansökte om förtur beviljades det jämfört med hur det sett ut de senaste åren men ett fortsatt faktum är att en stor andel inte får rätt till förtur. 2021 fick 23 procent av ansökningarna bifall till förtur i bostadskön.

Förvaltningen använder insatsen SHIS mellanboende vanligtvis när det finns ett individuellt behov av annat stöd och samhällsvägledning. Boendestöd ingår i boendeformen. Det är dock få personer som kommer i fråga för boendeformen då flertalet är redo för den reguljära bostadsmarknaden och behovet istället är relaterat till att bostad på den reguljära bostadsmarknaden inte finns att tillgå, åtminstone inte inom den närmaste framtiden. Förvaltningens möjligheter återfinns då bland tillfälliga boendelösningar. De enskilda får också information kring möjligheterna att ansöka i andra kommuner enligt socialtjänstlagen (2a kap 8 §) om de önskar flytta till annan kommun på grund av våldsutsatthet men behöver insatser för att kunna göra det. En sådan ansökan ska behandlas som om den enskilde var bosatt i inflyttningkommunen. Samma förhållande gäller omvänt för personer som söker sig till staden från annan kommun.

Förvaltningens kännedom om villkoren för kommunsamverkan inom Kompotten är begränsad men uppfattar det som att ansvaret för personens stödbehov är varaktigt över tid och att det inte enbart sträcker sig till att sörja för tillfälliga boendelösningar. Stockholm är en stad som är attraktiv att bo i och flytta till. Vad ett samarbete med Kompotten skulle innebära för staden är oklart och en farhåga är att många skulle söka sig till Stockholm framför andra delar av Sverige. Varje medverkande kommun lovar att behandla varje ärende som kommunen åtagit sig som om personen redan vore kommuninnevärdare. Det innebär att personen ska få tillgång till

resurser i form av förturer eller kommunkontrakt/sociala kontrakt inom respektive kommun. Målgruppen tillhör de prioriterade i stadens riktlinjer för bostadsförsörjning 2021-2024 men det saknas statistik på hur många våldsutsatta vuxna i Stockholm som på grund av våld i nära relation eller hedersrelaterat våld och förtryck är i behov av ny bostad. De som ingår i gruppen har mycket olika förutsättningar på bostadsmarknaden utöver att stadsdelsförvaltningarnas lägenhetsresurser ser olika ut.

Sammanfattningsvis är dock förvaltningen av uppfattningen att Kompotten skulle kunna vara en av flera alternativa vägar för att hitta varaktiga boendelösningar för våldsutsatta men att det finns anledning att ytterligare se över förutsättningarna att få ingå i kommunsamverkan Kompotten.

Karin Bülow
Tf. Stadsdelsdirektör

Hanna Jakhammer
Avdelningschef

Bilagor

1. Följebrev remiss från kommunstyrelsen Stockholms stad
2. Motion om att Stockholms stad ska ingå i Kompotten, Lisa Palm (Fi)

Attesterat av

Detta dokument har godkänts digitalt av följande personer:

Namn	Datum
Karin Bülow, T.f Stadsdelsdirektör	2022-08-04